

• الهه ایزدی
• تصویرگر: ریحانه زنده بودی

جام شهر سوخته

سلام! قبل از اینکه خودم را معرفی کنم، می‌خواهم مقدمه‌ای برایتان بگویم تا مشتاق شوید مرا بیشتر بشناسید و حتی از نزدیک ببینید. در ادامه، حتماً خودم را معرفی می‌کنم، قول می‌دهم.

باستان‌شناسان در این منطقه، در مقبره‌ای قدیمی، یک جام سفالی را در کنار یک استخوان‌گان (اسکلت) پیدا کردند. روی این جام که ده سانتی‌متر ارتفاع داشت، تصویرهایی حک شده بود که به ۵۰۰۰ سال قبل برمی‌گشت. ترسناک شد، نه؟ نه، نترسید. داریم می‌رسیم به جاهای خوبش. حالا وقتش است که خودم را معرفی کنم. من یک بُزم. بله بزا! عاشق خوردن برگ‌های تازه و سبزه درخت خرما هستم. برای اینکه برگ‌ها را بکنم و بخورم، چند بار می‌پرم بالا. ولی اگر گفتید چند دفعه؟... آفرین! پنج بار.

اولین تصویرهای متحرک جهان، بیش از ۵۰۰۰ سال قبل ساخته شده‌اند؛ حتی قبل از حکومت هخامنشیان. اگر گفتید یکی از باستانی‌ترین پویانمایی‌ها کجا ساخته شده است؟ در یک استودیوی فیلم‌سازی؟ در زیرزمین یک خانه‌ی بزرگ؟ در قطب جنوب؟ خیر! در همین سیستان و بلوچستان خودمان؛ در منطقه‌ای به نام «شهر سوخته».

پنج مرحله‌ی پرش بز که روی جام کشیده شده و در اثر حرکت سریع به کارتون تبدیل می‌شود.

نقاشی من و درخت خرما را روی یک جام سفالی کشیده‌اند. شاید اگر مثل باستان‌شناس‌ها خیلی علمی به آن نگاه کنید، فکر کنید که فقط یک نقاشی ساده است. اما یک شگفتانه (سورپرایز!) برایتان دارم! این جام را با سرعت بچرخانید. آن وقت می‌بینید که من دارم می‌پریم! بله. به همین راحتی اولین پویانمایی و تصویر متحرک (انیمیشن) جهان با حضور شخص شخیص بنده ساخته شد.

چندصد سال بعد از ساخت این جام، یک شاعر که در زمان سلسله‌ی اشکانیان زندگی می‌کرد، قصه‌ی من و درخت خرما را به صورت شعر برای بقیه تعریف کرد. چون بامزه شده بود، مردم یادشان ماند. بعدها در زمان ساسانیان، قصه‌ی من دوباره نوشته شد و اسم داستان را هم گذاشتند «درخت آسوریک». قصه این است: یک درخت خرما و یک بز (که بنده باشم) سر اینکه کدامشان پُرفایده‌تر هستند با هم بحث می‌کنند. آخر سر هم من برنده می‌شوم. خیلی‌ها معتقدند که داستان روی جام شهر سوخته، همان داستان درخت آسوریک است.

حالا یک پیشنهاد: بروید موزه‌ی ایران باستان و جام شهر سوخته را که در یک ویترین شیشه‌ای برای تماشا گذاشته‌اند، خوب نگاه کنید.

با پویش این رمزینه می‌توانی اجرای پویانمایی جام شهر سوخته را ببینی.

